

Hulp bij implementatie kwaliteitskader woonzorg in de langdurige ggz – wetten, richtlijnen en standaarden

Tijdens de ontwikkeling van het *kwaliteitskader woonzorg in de langdurige ggz* zijn enkele richtlijnen/standaarden/wet- & regelgeving benoemd waar tijdens de implementatie extra aandacht voor is gewenst. Onderstaand een overzicht welke dat zijn, inclusief de inhoud in het kort en de reden waarom deze in het bijzonder is genoemd. Uiteraard zijn er meer wet- & regelgeving, richtlijnen en standaarden waar je rekening mee houdt in je werk. Onderstaande opsomming is dan ook niet uitputtend. Voor een verdere verrijking is de website ggzstandaarden.nl een bron van inspiratie. Een aantal van deze ggz-standaarden is opgenomen in dit overzicht. Daarnaast zijn er richtlijnen en handreikingen vanuit jouw eigen beroepsgroep. Deze zijn niet in het overzicht opgenomen.

Inhoudsopgave

Herstelondersteunende zorg (ggz standaard)	2
Positieve gezondheid	2
Pijler Cliënten	3
Kwaliteit van leven	3
Ernstig psychiatrische aandoeningen (EPA)	3
Aandacht voor vrijheid en rechtspositie	4
Onafhankelijke clientondersteuning	4
Pijler Naasten	5
Zorgstandaard Naasten	5
Pijler Professional	5
Professionals in herstelondersteunende zorg	5
Triadisch werken	6
Ervaringsdeskundigheid	6
Effectieve interventies.....	6
Ondersteuning zorgprofessionals	7
Diversiteit	7
Beroepsgeheim in de ggz.....	7
Pijler Samenleving	8
Destigmatisering	8
Pijler Samenwerking.....	8
Samenwerkingsovereenkomst.....	8
Ook belangrijk om kennis van te nemen maar niet verder toegelicht	9

Herstelondersteunende zorg (ggz standaard)

De gehele standaard: [Herstelondersteuning | GGZ Standaarden](#)

De samenvatting: [Samenvatting herstelondersteuning | GGZ Standaarden](#)

De inhoud in het kort

Herstel is een individueel proces waarin mensen veerkracht ontwikkelen, leren omgaan met en het leven weer oppakken na ontwrichtende ervaringen. Het gaat om herstel van identiteit, zelfbeeld, zelfvertrouwen, sociale relaties en sociale rollen die als gevolg van psychische en/of verslavingsproblemen aangetast zijn en omvat meer dan de vermindering van ziekteverschijnselen. In herstelprocessen staan de mogelijkheden en krachten van de mens centraal en hebben zij zelf de regie over hun eigen leven. Herstel is daarmee een uniek en persoonlijk proces, dat voor elk mens anders is. Aan herstel werken doen mensen zelf en ondersteuning van anderen (en van de zorg) moet aansluiten bij persoonlijke proces. Belangrijk voor die ondersteuning is dat de leefwereld, het levensverhaal, de wensen, behoeften, krachten en mogelijkheden van de mensen die werken aan hun herstel leidend zijn. De standaard geeft handvatten voor herstelondersteunende zorg.

Onder de aandacht omdat...

Herstelondersteunende zorg is een belangrijk begrip in het kwaliteitskader woonzorg in de langdurige ggz. Bijna vanzelfsprekend is de *ggz standaard herstelondersteunende zorg* daarmee een belangrijke standaard om tijdens de implementatie aandacht voor te hebben.

Positieve gezondheid

Website Institute for positive health: <https://www.iph.nl/kennisbank/positieve-gezondheid-in-de-ggz/>

Inhoud in het kort

Positieve gezondheid is een visie en een methode. Positieve gezondheid is een bredere kijk op gezondheid uitgewerkt in zes dimensies: lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. De methode werkt met een vragenlijst. Op basis van de antwoorden van de cliënt wordt het 'spinnenweb' op de zes dimensies in kaart gebracht: dat geeft een beeld hoe de cliënt de gezondheid ervaart. Dit kan gebruikt worden als basis voor de gesprekken tussen cliënten en professionals.

Onder de aandacht omdat...

Met de bredere benadering vanuit positieve gezondheid draag je bij aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Én om zo veel mogelijk eigen regie te voeren. Deze gezondheidsvisie sluit aan bij de visie op woonzorg en herstelondersteunend werken, zoals verwoord in het kwaliteitskader. In de woonzorg wordt met diverse methoden gewerkt aan mentaal welbevinden. Positieve gezondheid kan methoden versterken of een leidraad vormen voor een behandeling van mensen met mentale problemen.

Pijler Cliënten

Kwaliteit van leven

Vragenlijst kwaliteit van leven: [Instruments | Value set - iMTA](#)

Nieuwsbericht: [MHQoL: Een meetinstrument voor de kwaliteit van leven - Akwa GGZ](#)

De inhoud in het kort

De *Mental Health Quality of Life* is een korte vragenlijst met meerkeuze vragen. Onderwerpen als zelfbeeld, stemming en toekomst komen voorbij.

Onder de aandacht omdat...

Als het gaat over gezondheid, over herstel, over wat nog wel kan dan gaat het over kwaliteit van leven. Dit meetinstrument is één van de mogelijkheden om hier structureel aandacht voor te hebben.

Ernstig psychiatrische aandoeningen (EPA)

Standaard: [zorgstandaard ernstige-psychische-aandoeningen](#)

De inhoud in het kort

Mensen met ernstige psychische aandoeningen hebben gemeenschappelijk dat zij op meerdere levensgebieden problemen hebben of beperkingen ondervinden. Deze mensen hebben uiteenlopende behandel- of ondersteuningsbehoeften die variëren over de tijd. Dit maakt de zorg rondom deze personen complex. In deze zorgstandaard vind je concrete handvatten voor álle betrokkenen bij de zorg voor mensen met ernstige psychische aandoeningen: cliënten en naasten, zorgprofessionals en professionals uit het sociale domein. De zorgstandaard bevat ook handreikingen voor de organisatie van zorg.

Onder de aandacht omdat...

Veel mensen die wonen in de langdurige woonzorg in de ggz zijn mensen met ernstig psychiatrische aandoeningen. De zorg rondom deze mensen is complex en juist daarom is het belangrijk deze zorg goed in te richten. Deze zorgstandaard helpt bij het inrichten van deze zorg.

Aandacht voor vrijheid en rechtspositie

Over huisregels: <https://www.regelhulp.nl/onderwerpen/verblijf/huisregels>

Over dwang: <https://www.dwangindezorg.nl/>

De inhoud in het kort

Huisregels worden met inspraak van de cliënten(raad) opgesteld om goed met elkaar samen te leven maar regelen niet meer dan nodig is. De website regelhulp huisregels geeft hier verduidelijking over.

Wanneer vrijwillige zorg niet mogelijk is om ernstig nadeel voor cliënt zelf of voor anderen weg te nemen, kan de rechter verplichte zorg opleggen bij cliënten met psychiatrische aandoeningen. Op de website dwang in de zorg leest u alle spelregels die hierbij gelden. Dit geldt ook voor de *Wet zorg en dwang* welke de rechten regelt bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie).

Onder de aandacht omdat...

Ingrijpen op de vrijheid van mensen heeft veel impact en moet daarom weloverwogen en zorgvuldig gebeuren.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Clientondersteuning: <https://www.regelhulp.nl/cliëntondersteuning>

De inhoud in het kort

De onafhankelijke cliëntondersteuning kan een cliënt bijstaan met informatie, advies, algemene ondersteuning en zorgbemiddeling. Op deze manier draagt de cliëntondersteuning bij aan het vinden van passende Wlz-woonzorg in samenhang met dienstverlening op andere gebieden. Zo krijgt de cliënt de zorg waar de cliënt recht op heeft.

Onder de aandacht omdat...

Veel mensen zijn kwetsbaar, velen hebben ook geen sociaal netwerk (meer). De Wlz voorziet voor hen ook in onafhankelijke cliëntondersteuning.

Pijler Naasten

Zorgstandaard Naasten

Zorgstandaard: [Samenwerking en ondersteuning naasten van mensen met psychische problematiek](#)

De inhoud in het kort

Aandacht voor de verbinding met de omgeving en naasten is cruciaal. Dat geldt nog meer voor mensen in herstel. Een mens is een sociaal wezen en fungeert in een relationeel netwerk en een maatschappelijk systeem. Een individu met mentale problemen heeft een ziektelast (verlies aan welzijn: ervaring van beperking) en een hulpvraag (herstel van welzijn: behandeling en begeleiding). De cliënt, de naaste(n) en de professional werken samen om het proces van herstel van de cliënt te bevorderen en te borgen (triadisch werken).

Onder de aandacht omdat...

Herstellen doe je als cliënt zelf en samen met naasten kom je verder. Naasten hebben wisselende rollen in dit proces, ze worstelen vaak met emoties, hebben vragen en zoeken naar een nieuw evenwicht in de relatie met de cliënt. De professional heeft een belangrijke rol in het vormgeven van het triadisch werken.

Pijler Professional

Professionals in herstelondersteunende zorg

Standaard: [Kwaliteitsstandaard-voor-professionals-in-herstelondersteunende-zorg](#)

De inhoud in het kort

De standaard bestaat uit twee hoofdstukken met een beschrijving van de kern en twee bijlagen met aanvullende informatie. In het eerste hoofdstuk zijn de kenmerken van de professional beschreven. Hierin worden de basishouding, kennis en vaardigheden van professionals uitgewerkt. In hoofdstuk 2 staan randvoorwaarden voor Beschermd Wonen & Begeleiding- en Maatschappelijke Opvang-organisaties en is de meerwaarde van de kwaliteitsstandaard en hoe de kwaliteitsstandaard ingezet kan worden beschreven. In de bijlagen is aandacht voor achtergrond en visie, en het veld waarin professionals in herstelondersteunende zorg werkzaam zijn.

Onder de aandacht omdat...

Binnen de langdurige woonzorg werken professionals die dagelijks herstelondersteunende zorg leveren, middenin de samenleving. Deze professionals werken ondanks hun verschillende beroepen en functies allen vanuit eenzelfde overtuiging en attitude, waarbij ze begeleiding als herstelondersteunend proces zien. Hierbij ligt de verantwoordelijkheid voor herstel bij de cliënt met eventuele ondersteuning van naasten. Maar dat betekent niet dat de cliënt 'alleen' staat. De zorgprofessional ondersteunt vanuit deze visie de cliënt en naasten in dit herstelproces.

Triadisch werken

Overeenkomst: [Samenvattingskaart triadisch werken](#)

De inhoud in het kort

Deze werkkaart is bedoeld voor professionals en geeft toelichting op het proces van samenwerken met de naasten, het triadisch werken. Wat houdt het in en hoe krijgt triadisch werken vorm?

Onder de aandacht omdat...

In de zorgstandaard naasten staan het ondersteunen van naasten en de samenwerking tussen cliënt, naasten en de hulpverleners centraal.

Ervaringsdeskundigheid

Standaard: [Ervaringsdeskundigheid | GGZ Standaarden](#)

De inhoud in het kort

Ervaringen van herstel van mensen die te kampen hebben of hebben gehad met ontwrichting en daarbij (vaak) psychiatrische zorg ontvingen zijn waardevol. En het zijn die ervaringen van herstel die hebben geleid tot het inzicht dat herstel iets anders is dan de tot dan geldende opvattingen over genezing van een psychiatrische aandoening. Zorg sluit beter aan als dit concept van herstel en ervaringen van herstel deskundig worden ingezet.

Onder de aandacht omdat...

Ervaringskennis is een waardevolle toevoeging. Wel is het belangrijk de onderscheidende inzet van ervaringsdeskundigheid scherp te houden en deze standaard helpt daarbij.

Effectieve interventies

Kennisbank: [Langdurige GGZ: effectieve interventies en erkenning - Trimbos-instituut](#)

Kennisbank: [Databank Effectieve sociale interventies | Movisie](#)

De inhoud in het kort

In beide kennisbanken vind je beschikbare informatie over effectieve (sociale) interventies voor de langdurige ggz. Deze interventies zijn door onafhankelijke erkenningscommissies beoordeeld op kwaliteit. Met het beschikbaar stellen en erkennen van effectieve interventies dragen deze kennisbanken bij aan de kwaliteitsverbetering van de zorg voor mensen met cliënten met een indicatie voor woonzorg.

Onder de aandacht omdat...

Met het inzetten van effectieve interventies zorgprofessionals ondersteund kunnen worden in het leveren van goede woonzorg.

Ondersteuning zorgprofessionals

Richtlijn: [psychosociale ondersteuning zorgprofessionals](#)

De inhoud in het kort

De beleidsrichtlijn geeft richting bij het vormgeven en uitvoeren van beleid voor optimale psychosociale ondersteuning van zorgprofessionals, zodat stressgerelateerde gezondheidsklachten bij ingrijpende gebeurtenissen (met verloop en verzuim als gevolg) zoveel mogelijk worden voorkomen.

Onder de aandacht omdat...

Psychosociale ondersteuning bij ingrijpende gebeurtenissen op de werkplek verdient structurele aandacht, zowel preventief als curatief. Een juiste en tijdige ondersteuning van zorgprofessionals bij ingrijpende gebeurtenissen kan verzuim en verloop voorkomen en daarmee extra druk op de zorg verminderen.

Diversiteit

Standaard: [Diversiteit | GGZ Standaarden](#)

De inhoud in het kort

Een zorgprofessional is er voor alle bewoners in de gemeente of regio. Dus ook voor mensen met een andere culturele afkomst. De *zorgstandaard Diversiteit* helpt professionals en aanbieders om hier rekening mee te houden. De zorgstandaard geeft tips en adviezen die je helpen om aan te sluiten bij de persoon die voor je zit met een andere culturele achtergrond dan de jouwe.

Onder de aandacht omdat...

Mensen zijn er in allerlei soorten en smaken. Zo ook in de langdurige ggz. Aandacht voor deze diversiteit kan een verrijking zijn van het onderling contact en het leven van mensen.

Beroepsgeheim in de ggz

Handreiking beroepsgeheim: [Handreiking Beroepsgeheim](#)

De inhoud in het kort

Het beroepsgeheim omvat alle gegevens die de ggz professional in de uitoefening van zijn beroep over de cliënt te weten komt, ook niet medische zaken en zaken die de ggz-professional buiten de cliënt om te weten komt. Het beroepsgeheim is geen recht van de ggz-professional, maar het recht van de cliënt en bestaat uit de zwijgplicht en het verschoningsrecht.

Een zorgprofessional heeft een zwijgplicht tegenover iedereen over hetgeen hem verteld wordt in het hulpverleningscontact.

Het verschoningsrecht geeft de zorgprofessional het recht om zich tegenover de rechter, de rechter-commissaris, de officier van justitie en de politie te 'verschonen' (onttrekken) van het afleggen van een getuigenis of van het beantwoorden van vragen wanneer hij door te spreken zijn beroepsgeheim zou schenden.

Onder de aandacht omdat...

Juist omdat naasten zo belangrijk zijn wil je weten wat je wel en wat je niet met hen mag delen. De handreiking beroepsgeheim helpt hierbij. Ook wanneer het doorbreken van beroepsgeheim nodig lijkt.

Pijler Samenleving

Destigmatisering

Standaard: [Destigmatisering | GGZ Standaarden](#)

De inhoud in het kort

Over mensen met psychische aandoeningen bestaan veel vooroordelen. Bijvoorbeeld: “mensen met een psychische aandoening zijn gevaarlijk en onvoorspelbaar”. Hierdoor zijn burgers en organisaties geneigd om mensen met een psychische aandoening te mijden of buiten te sluiten. Daarnaast nemen mensen met een psychische aandoening zelf de negatieve denkbeelden uit de samenleving vaak over en passen die op zichzelf toe. Daardoor kan stigmatisering grote negatieve gevolgen hebben. De zorgstandaard geeft je concrete aanknopingspunten zodat je actief met destigmatisering aan de slag kan.

Onder de aandacht omdat...

Stigmatisering voor veel mensen met een psychische aandoening een grote barrière is voor herstel en meedoen aan het gewone leven.

Pijler Samenwerking

Samenwerkingsovereenkomst

Overeenkomst: [samenwerkingsovereenkomst-wlz-en-ggz](#)

De inhoud in het kort

Dit betreft een modelovereenkomst welke mooie aanknopingspunten biedt om samenwerking vorm te geven.

Onder de aandacht omdat...

Uitgangspunt van de *Wet langdurige zorg* is dat de woonzorgaanbieder regie voert op het leveren van afgestemde zorg en behandeling. Ook al levert de woonzorgaanbieder de behandeling niet zelf.

Ook belangrijk om kennis van te nemen maar niet verder toegelicht

- [Wlz, besluit langdurige zorg \(Blz\)](#) en [Regeling langdurige zorg \(Rlz\)](#)
- [Wzd, Wvggz](#)
- Voorschrift zorgtoewijzing (wijzigt jaarlijks)
- [Wtza](#)
- Vigerende kwaliteitskaders en EPA-richtlijnen voor de GGZ (indien van toepassing)
- [Wkkgz](#)
- Treeknormen (wachttijden)
- [Wmg](#) (o.a. financiële verantwoording)
- [UBO](#)
- [Governancecode Zorg](#)
- [Wmcz](#)
- [AVG](#)
- Beroepscodes:
 - [Beroepscode voor professionals in sociaal werk](#), oktober 2021
 - [Gedragscode artsen](#), KNMG, februari 2022
 - [Beroepscode Psychologen](#), NIP, 2015
 - [Beroepscode van de NVO](#), september 2021
 - [Beroepscode Verpleegkundigen en Verzorgenden](#), V&VN, januari 2015
 - [Beroepscode voor ervaringsdeskundige professionals](#), april 2022